

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Deus possit alicui creaturæ communicare, quod per se in esse
conseruetur absque Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

AD XV. Dicendum, q̄ inter bona quorū con-
gregatione status beatitudinis perficitur, principū
est confectio ad suam causam: cum ipsa Dei frui-
tio sit creatura rationalis beatitudo.

D. 278. AD XVI. Dicendum, q̄ tendere in nihilum d
non est proprie motus naturā qui semper est in
bonum: sed est ipsius defectus. vnderatio falsum
supponebat.

AD XVII. Dicendum, q̄ illius impressio-
nis violentā agens violentum est causa secundum fieri
& non simpliciter secundum esse, vt ex dictis pa-
tet. vnde cessante actione agētis, potest ad tempus
remanere: sed non diu pp eius imperfectionem.

AD XVIII. Dicendum, q̄ sicut forma nō po-
test esse principium essendi, nisi aliquo priori prin-
cipio presupposito: ita nec operandi, cum Deus in
qualibet re operetur (vt in alia questione ostēsum
est) nec etiam cognoscendi, cum omnis cognitio
a lumine increato deriuetur.

ARTICVLVS II.

Utrum Deus possit alicui creaturæ communicare, quod per
se in esse conseruetur absque Deo.

SECUNDO quæritur, vtrum Deus possit alicui
creaturæ communicare, q̄ per se in esse cōserue-
tur absque Deo. Et videtur q̄ sic. Creare enim est
maius quā per se in esse conseruari: sed creare po-
tuit creaturæ communicari, vt magister dicit in 5.
dist. 4. senten. ergo & per se in esse conseruari.

¶ 2 Præ. Plus est in potestate rerum & Dei, q̄ in po-
testate intellectus nostri: sed intellectus noster pōt
intelligere creaturā absq; Deo. ergo multo fortius
Deus pōt creaturæ dare, vt per se cōseruetur in esse.

¶ 3 Præ. Aliqua creatura est ad imaginē Dei, vt pa-
ter Genesis primo: sed s̄m Hilarium, imago est rei
ad rem coequandā indiffereta & unita similitudo,
& sic imago adæquare potest id cuius est imago.
Cum ergo Deus nullo exteriori conseruante indi-
geat, videtur q̄ hoc potuit creaturæ cōmunicare.

¶ 4 Præ. Quāto agens est perfectius, tantō pōt per-
fectiorē effectum producere: sed agentia naturalia
pōt effectus facere qui conseruent in esse sine agen-
tibus. ergo multo fortius Deus potest hoc facere.

Sed contra, Deus non potest aliquid facere,
in diminutionem suę authoritatis: hoc autē suo do-
minio præiudicaret, si aliquid absque ipsius cōser-
uatione posset esse. ergo Deus hoc facere nō pōt.

RESPON. Dicendum, q̄ ad omnipotētiā Dei
non pertinet, q̄ possit facere duo cōtradictoria ef-
se simul. In hoc autem q̄ dicitur q̄ Deus faciat ali-
quid: quod eius conseruatione non indigeat, con-
tradictio implicatur. Iam n. ostēsum est, quod om-
nis effectus a sua causa dependet: s̄m quod est eius
causa. In hoc ergo quod d̄ quod Dei conserua-
tione nō indigeat, ponitur nō esse creatum a Deo:
in hoc quod dicitur, quod Deus faciat ipsum, po-
nitur esse creatum. Sicut ergo cōtradictionem im-
plicaret, Deum facere aliquid quod non esset crea-
tum ab eo: ita si quis diceret Deum facere aliquid,
quod eius cōseruatione non indigeret. vnde vtrū-
que pari ratione Deus non potest.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ cum creare sit
aliquid causare: non indigere autē alterius cōserua-
tione, non sit nisi eius quod causam nō habet, ma-
nifestum est q̄ maius est non indigere conseruari
ab alio quā creare: sicut maius est, causam nō ha-
bere q̄ causam esse: licet & hoc non sit vsquequaq;
verū, q̄ creare creaturæ sit communicabile, s̄m q̄

F est actus primi agentis, ut in alia q̄ne dictum est.
AD SECUNDVVM dicendum, quod quamuis intel-
lectus possit intelligere creaturam, non intelligen-
do Deum, non tamen potest intelligere creaturā
non conseruari in esse a Deo, hoc enim implicat
contradictionem, sicut & creaturam non esse crea-
tam a Deo, ut dictum est.

AD TERTIVM dicendum, q̄ æqualitas nō est de
rōe imaginis absolute, sed p̄fectā, qualis Dei im-
ago non est creatura, sed filius, vñ rō non lequitur.

AD QVARTVM dicendum, quod responso pa-
tet per ea quæ dicta sunt in precedenti.

ARTICVLVS III.

Utrum Deus possit creaturam in nihilum redigere.

TERTIO quæritur vtrum Deus possit crea-
turam in nihilum redigere. Et videtur quod
non. Dicit enim Aug. in lib. 83. quæstionum
quod Deus non est causa tendendi in nō esse, hoc
autem effectus creaturam annihilaret. ergo Deus
non potest creaturam in nihilum redigere.

¶ 2 Præ. creaturæ corruptibiles, quæ inter ceteras
sunt debilioris esse, nō desinunt esse, nisi per actio-
nem alicuius causæ agentis, sicut ignis corrupti-
tur aliquo contrario agente in ipsum. multo mi-
nus igitur alia creaturæ possunt desinere, nisi per
aliquam actionem. Si ergo Deus aliquam creatu-
ram annihilaret, hoc non fieret, nisi per aliquam
actionem. Per actionem autem hoc fieri est impos-
sibile. Nam omnis actio sicut est ab ente actu, ita
in ens actu terminatur, cum oporteat factum esse
simile facienti. Actio autem qua aliquid ens actū
constituitur, non omnino in nihilum redigit: er-
go Deus non potest aliquid annihilare.

¶ 3 Præ. Omne quod est per accidens, reducit
ad id quod est per se: sed a nulla causa agere est de-
fectus & corruptio nisi per accidens, nisi per
operetur nisi intendens ad bonum, ut Dionysius
cit. 4. cap. de diu. nom. Vnde & ignis corruptus
aquam, non intendit priuationem formæ aquæ:
sed formam propriam in materiam introducere
ergo non potest ab aliquo agente causari aliquid
defectus, quin simul aliqua perfectio cōstituat,
ubi autē aliqua perfectio constituitur ibi nō est an-
nihilatio. ergo Deus nō pōt aliquid annihilare.

¶ 4 Præ. Nihil agit nisi propter finem. Finis enim
est quod mouet efficientem. Finis autem diuine
actionis est eius bonitas. Quod quidem esse potest
in rerum productione, per quam res similitudo
diuina bonitatis consequuntur, non autem in an-
nihilatione, per quam annihilatū omnino a Deo
similitudine recederet. ergo Deus non potest ali-
quid annihilare.

¶ 5 Præ. Manente causa, necesse est permanere
causatum. Si enim non est necesse, possibile est
causatum esse & non esse, postea causa, & sic indige-
bitur alio, quo causatum ad esse determinetur, & in
causa sufficiens non erit ad esse causari: sed Deus
est sufficiens cā rerum. ergo Deo manente necesse
est res in esse manere: sed Deus non potest facere
quin ipse in esse maneat. ergo nō potest creaturam
reducere in non esse. Sed dicebatur q̄ Deus non
erit causa in actu, cum creaturæ erunt annihilatæ.

¶ 6 Sed contra. Diuina actio est eius esse, unita
& Aug. vult quod in quantum Deus est. nos simi-
sum autē esse nunq̄ ei aduenit. ergo nunq̄ deus
esse in sua actione. Et ita semper erit causa in actu.

¶ 7 Præ. Deus non potest facere contra commu-
nes animi conceptiones, sicut quod totum nō sit
maius sua parte, cōmunis autem animi cōceptio
est.

D. 470.